

2006ZCW85
Aan Provinciale Staten
t.b.v statencommissie ZCW
30 oktober 2006

Datum : 2 oktober 2006
Uw Kenmerk : amendement mantelzorg
Ons kenmerk : 2006mec001712i
Contactpersoon : P. Plaizier
E-mail:patricia.plaizier@provincie-utrecht.nl
Doorkiesnr. : 2527

Onderwerp: Ondersteuning regionale steunpunten Mantelzorg 2006

In het kader van de informatievoorziening treft u hierbij de betreffende stukken aan.

- Voorstel ondersteuning regionale steunpunten mantelzorg

Aanleiding

Bij de behandeling van de voorjaarsnota op 15 mei 2006 hebben Provinciale Staten een amendement ingediend t.b.v. de tijdelijke ondersteuning van de regionale steunpunten mantelzorg. Middels het amendement is maximaal € 150.000,- gereserveerd. In de bijlage wordt nader uitgewerkt hoe dit bedrag zal worden besteed. Een deel van het budget zal ingezet worden om de regionale steunpunten mantelzorg eenmalig in 2007 financieel te ondersteunen. Daarnaast zullen er activiteiten worden uitgevoerd om in regionaal verband gemeenten te ondersteunen bij het ontwikkelen van een passende visie en ondersteuningsstructuur voor de mantelzorgers binnen de gemeenten.

Achtergrond/eerdere besluiten

Amendement 15 mei 2006 en beslispunt dat voorstel voor besteding van de € 150.000,- voorgelegd zal worden aan de commissie Zorg, Cultuur en Welzijn van 2 oktober a.s.

Vervolgprocedure/voortgang

Ter kennisname aan de commissie Zorg, Cultuur en Welzijn d.d. 2 oktober.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,
De voorzitter, mr B. Staal
De secretaris, drs. H.H. Sietsma

Bijlage 1: Voorstel ondersteuning regionale steunpunten mantelzorg

Argumenten

- Er is (bv. door de Wet Maatschappelijke Ondersteuning die een groot beroep doet op de zelfredzaamheid) een blijvende en eerder toe- dan afnemende vraag naar kwalitatief goede mantelzorg en daarmee ook naar ondersteuning van de mantelzorger.
- Gelet op de landelijke ontwikkelingen in het bijzonder de WMO zal de mantelzorg een gemeentelijke taak worden per 1 januari 2007.
- De Rijksgelden voor de regionale steunpunten mantelzorg worden ongeoormerkt toegevoegd aan het gemeentefonds. Alleen de gemeenten waar de regionale steunpunten zijn gevestigd krijgen de gelden.
- Gemeenten krijgen de middelen voor mantelzorgondersteuning op het niveau van 2005. Hierin zit ten opzichte van 2006 een verschil van 15 tot 20%. Wij vinden het belangrijk dat het niveau van 2006 wordt gehanteerd.
- Regionale steunpunten mantelzorg hebben daarom tijdelijk steun nodig in de overgangssituatie om continuïteit van bestaande taken te garanderen. Er zal behoefte blijven aan vormen van bovenlokale ondersteuning (zoals scholing, implementatie nieuwe projecten/beleid, coördinatie), met name voor kleinere gemeenten.
- Omdat de meeste gemeenten nog geen visie hebben op de mantelzorgondersteuning, en 2007 zien als een overgangsjaar, zullen gemeenten ondersteund worden om gezamenlijk te komen tot een goede structuur. Daarbij zal gekeken worden hoe het beste invulling gegeven kan worden aan de structuur (lokaal, regionaal of provinciaal).

Beoogd effect

De beoogde effecten van deze actiepunten zijn:

- Continuïteit van de regionale steunpunten mantelzorg wordt voor komende jaar gewaarborgd, zodat expertise niet verloren gaat en gemeenten de regionale steunpunten beter op hun verdiensten kunnen beoordelen.
- Gemeenten zijn per regio goed ingelicht over de mantelzorginfrastructuur en hebben een gezamenlijke visie hierop. Ook zijn er afspraken gemaakt over wat gezamenlijk op bovenlokaal niveau wordt opgepakt.
- Er wordt toegewerkt naar een goede structuur voor mantelzorgondersteuning

Inleiding

De regionale steunpunten mantelzorg worden tot en met 2006 gefinancierd door het Zorgkantoor uit de AWBZ (CVTM-gelden). Met de invoering van de WMO zal deze situatie wijzigen omdat de CVTM-gelden worden overgeheveld naar gemeenten waar de regionale steunpunten zijn gevestigd. Gemeenten krijgen een expliciete taak ten aanzien van de ondersteuning van mantelzorgers. Met de komst van de WMO komt tevens het voortbestaan van de regionale steunpunten mantelzorg onder druk te staan. Het risico dat gemeenten voorrang zullen geven aan lokale aangelegenheden is namelijk prominent aanwezig.

De provincie Utrecht is van mening dat het de voorkeur heeft om de huidige infrastructuur in ieder geval nog enige tijd te laten bestaan, zodat deze op zijn waarde kan worden beoordeeld. Ook kan in de overgangperiode worden nagedacht hoe de opgebouwde expertise niet verloren hoeft te gaan. Dit kan er uiteindelijk toe leiden dat de infrastructuur rond de mantelzorgondersteuning anders wordt ingevuld.

Uit onderzoek van Alleato blijkt dat gemeenten over het algemeen nog geen heldere beleidsvisie hebben rond de mantelzorgondersteuning. Een groot deel van de gemeenten beschouwt 2007 als een overgangsjaar, ook al omdat

de CVTM gelden in eerste instantie alleen naar de vestigingsgemeenten gaan. De meeste gemeenten willen in 2007 de situatie nog ongewijzigd laten, om na te gaan wat voor hen de beste aanpak is. Hierbij zullen zij ook bekijken welke zaken zij gezamenlijk dan wel in eigen beheer willen uitvoeren.

Niet alle gemeenten zijn per definitie overtuigd van het nut en noodzaak van de regionale steunpunten¹. Ook niet alle lokale steunpunten vinden een regionaal steunpunt noodzakelijk. Een aantal gemeenten heeft zich dan ook al duidelijk uitgesproken voor een lokale invulling, vaak in samenhang met organisaties voor vrijwillige thuishulp en/ of andere vrijwilligersorganisaties. Andere, vooral kleinere gemeenten, willen wel graag aansluiten bij een regionaal steunpunt.

De scheiding tussen regionale en lokale taken heeft in de praktijk minder goed gewerkt dan verwacht. Het overgangsjaar geeft kansen om de ondersteuning van mantelzorgers meer in overstemming te brengen met de wensen van gemeenten, met uiteraard als uiteindelijk doel de mantelzorgers zo goed mogelijk te ondersteunen. De WMO biedt niet alleen gemeenten een kans hun beleid te herijken, maar ook de regionale steunpunten mantelzorg. Het overgangsjaar 2007 biedt nog kansen voor de regionale steunpunten om aan te tonen wat hun meerwaarde is. Maar ook om gemeenten te bevragen wat zij van een steunpunt verwachten en welke functies zij lokaal dan wel regionaal willen vervullen.

De provincie Utrecht heeft een belangrijke rol gehad bij het opzetten van de infrastructuur en zou het betreuen wanneer de expertise van de regionale steunpunten met de invoering van de WMO verloren zou gaan. De stuurkracht van de provincie is beperkt, omdat uiteindelijk de individuele gemeenten beslissen. Wel heeft de provincie de mogelijkheid om voorwaarden te scheppen. Om deze reden hebben Provinciale Staten van Utrecht besloten om € 150.000,- ter beschikking te stellen voor de tijdelijke ondersteuning van de regionale steunpunten mantelzorg. In principe zijn de meeste gemeenten bereid de huidige infrastructuur in 2007 te handhaven. Jammer is echter wel dat bij het overgaan van de CVTM middelen naar gemeenten 2005 wordt gehanteerd als ijkjaar. Dit pakt voor de regionale steunpunten mantelzorg in de provincie Utrecht ongunstig uit, omdat in 2005 het zorgkantoor de regionale steunpunten fors gekort heeft (gemiddeld 20%).

Hieronder is verder uitgewerkt hoe deze middelen voor de tijdelijke ondersteuning van de mantelzorgsteunpunten bij de overgang naar de nieuwe structuur zullen worden besteed. Vervolgens wordt kort ingegaan op andere activiteiten die gelijktijdig zullen worden ingezet, en die eveneens tot doel hebben om een efficiënte structuur voor de mantelzorgondersteuning in stand te houden, dan wel verder op te richten.

Actiepunt 1: Reserve budget voor regionale steunpunten mantelzorg (indicatief € 105.000,-)

Bij het overgaan van de CVTM middelen in 2007 naar gemeenten wordt 2005 gehanteerd als ijkjaar. Dit pakt voor de regionale steunpunten mantelzorg in de provincie Utrecht ongunstig uit, omdat in 2005 het zorgkantoor de regionale steunpunten fors gekort heeft (gemiddeld 20%). Vooruitlopend op het overgangsjaar 2007 zal daarom per regionaal steunpunt mantelzorg een bedrag van gemiddeld € 15.000,- worden gereserveerd om tekorten op te vullen. Dit houdt in dat wanneer gemeenten het regionale steunpunt mantelzorg financieren, maar het budget ten opzichte van 2006 lager is, het regionale steunpunt mantelzorg aanspraak kan maken op een bijdrage van de provincie.

Actiepunt 2: Gemeenten ondersteunen om te komen tot een gezamenlijke visie (indicatief € 45.000,-)

---

¹ Dit wil niet zeggen dat de regionale steunpunten hun opdracht niet goed hebben vervuld, wel dat dit blijkbaar niet goed over het voetlicht is gekomen of niet aansluit bij de verwachtingen van de gemeenten. Regionale steunpunten zouden te weinig mantelzorgers bereiken en op lokaal niveau te weinig laten zien. Gemeenten willen hun burgers zo goed mogelijk ondersteunen en hebben daarbij vaak een voorkeur voor directe praktische ondersteuning. De werkzaamheden van de steunpunten zijn minder direct en springen daardoor minder in het oog.

De CVTM-gelden voor mantelzorgondersteuning zullen in 2007 alleen overgaan naar de 7 gemeenten waar de regionale steunpunten mantelzorg gevestigd zijn, maar de verplichtingen uit de CVTM-regeling hoeven niet overgenomen te worden. Deze 7 gemeenten hebben dus naast de financiële middelen ook een grote vrijheid om de mantelzorgondersteuning vorm te geven. Het is daarom erg belangrijk dat gemeenten per regio met elkaar in overleg treden, en bij voorkeur ook komen tot een gezamenlijke visie. Een adviesbureau zal gemeenten hierbij ondersteunen.

De infrastructuur van mantelzorgondersteuning is momenteel drieledig, en bestaat uit de lokale informatiepunten, de regionale steunpunten mantelzorg, en het provinciale platform mantelzorg (ondergebracht bij Cliëntenbelang Utrecht). Op dit moment is nog steeds niet duidelijk hoe de mantelzorgondersteuning op lokaal niveau zal worden ingericht, en dus ook niet welke taken er in de ene gemeente wel lokaal worden opgepakt en in de andere gemeente niet. Dit komt onder andere omdat gemeenten nog steeds geen zicht hebben op de hoogte van het bedrag dat zij zullen ontvangen voor uitvoering van de WMO. Omdat nog niet duidelijk is hoe de ondersteuning op lokaal niveau wordt georganiseerd, is het lastig om te bepalen welke taken bovenlokaal kunnen worden opgepakt. Tijdens de bijeenkomsten voor gemeenten zal daarom ook worden ingegaan op de vraag of de infrastructuur van mantelzorgondersteuning een andere invulling kan krijgen, bijv. op lokaal en provinciaal niveau, waarbij het regionale niveau opgaat in beide.

Toelichting

De bedragen die genoemd worden bij de actiepunten zijn indicatief. Het voorstel is gemaakt op basis van huidige inzichten. Het verdere verloop zal uitwijzen wat we werkelijk nodig hebben.